

TERVISEAMET

Väike-Maarja Vallavalitsus
valitsus@v-maarja.ee

Teie 22.10.2024

Meie 20.11.2024 nr 9.3-1/24/10680-2

**Arvamus Tuuleala 6 detailplaneeringu
lähteseisukohtade ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise programmi
kohta**

Edastasite Terviseametile (edaspidi amet) planeerimisseaduse § 81 lõike 1 alusel Tuuleala 6 detailplaneeringu (edaspidi DP) lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi nende kohta ettepanekute saamiseks.

Väike-Maarja Vallavolikogu 27.06.2024 otsusega nr 86 „Detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine, Tuuleala 6“ algatati DP koostamine.

DP eesmärgiks on Väike-Maarja valla üldplaneeringuga määratud tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobival alal nr 6 asuvate katastriüksuste ligikaudu 555 ha suurusel maa-alal elektrituulikutest koosneva tuulepargi rajamine. DP-ga määratakse alad elektrituulikute püstitamiseks, ehitusõigused, tehnovõrkude trassid ning teenindusteede võrk. Tuulikute maksimaalne taotletav tipukõrgus (koos labadega) maapinnast on kuni 300 m. Täpne tuulikute arv, paiknemine, kõrgus ja muud ehitamise tingimused lahendatakse DP-ga.

Lähteseisukohtade staadiumis on eeldatav tuulikute arv 20. Tuulepargi ja elektrivõrgu liitumispunkti vaheliste maakaablite võimalikud asukohad ja ligikaudsed pikkused (sh vajadusel erinevad alternatiivsed lahendused) määratakse planeerimise käigus. DP koostamise käigus võib tekkida vajadus tuulepargi tehnovõrkude rajamise eesmärgil planeeringuala laiendada. DP ala laiendamise vajaduse tekkimisel tehakse selleks eraldi otsus, kaasates menetlusse DP laienuvad alale jäävate maade omanikud.

„Väike-Maarja valla tuuleala nr 6 detailplaneeringu (DP) lähteseisukohad ja asjakohaste mõjude, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programm“ dokumendis on muuhulgas välja toodud, et edasisel planeerimisel ja mõjude hindamisel arvestatakse järgnevaga:

- *teostatakse mürauring, st müra arvutuslik hindamine, milles arvestatakse tuulikute paiknemist ja nende toimimise tõttu tekkida võivaid müraemissioone, sh tuulikute koosmõjust tekkiv müra. Tuulikute kavandamisel tagatakse välisõhus leviva müra ja madalsagedusliku müra vastavus normtasemetele ning infraheli vastavus piirväärtustele. Teostatakse välisõhus leviva müra modelleerimine. Arvestatakse Väike-Maarja valla välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava ja mürakaardiga;*
- *teostatakse varjutuse modelleerimine (varjutuskaart), mis arvestab kavandatavate tuulikute asukohta ja mõõtmeid. Juhul, kui tuulikud on kavas paigutada metsa või metsaga piirnevale alale, arvestatakse varjutuse modelleerimisel ka taimestikuga (sh metsaga). Kui varjud langevad eluhoonetele või puhkealale, hinnatakse varjutuse häirivust lähtudes asjakohastest Euroopa riikide standarditest, st 10 h aastas arvestades ilmastikuolusid, või kui Eestis tehakse õigusakt või standard, siis sellest. Tuulikud*

kavandatakse üldjuhul selliselt, et eluhoonetel või puhkealadel ei esine häirivaid varjutustasemeid. Kui selle vältimine ei ole võimalik, on tuulikute püstitamiseks vajalik mõjutatud maaomaniku kirjalik nõusolek;

DP koostamine kogu tuulealale 6 võimaldab välja selgitada DP-ga kavandatava tegevuse mõju ka neile kinnistutele, mis jäävad tuulealale, kuid mille maa-alale elektrituulikute rajamiseks õigust ei ole, kuna puuduvad vastavad kokkulepped arendajatega. Üldiselt lähtutakse põhimõttest, et tuuliku ei kavandata elamutele lähemale kui 1 km, v.a erandjuhul, kui saavutatakse kokkulepe konkreetse majapidamise omanikuga (Väike Maarja üldplaneeringu järgi tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel elamust 700–1000 m kaugusele tuleb elamu aluse maa omanikuga saavutada kirjalik kokkulepe).

Kavandatav tegevus paikneb Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal. Kavandatud tegevuse kinnistutel puurkaevusid ei asu.

KSH eesmärgiks on selgitada, kirjeldada ja hinnata planeeringuga kavandatava tegevuse (sh võimalike alternatiivide) rakendumisega kaasneda võivat olulist (sh ebasoodsat) keskkonnamõju ning välja pakkuda negatiivse (ebasoodsa) keskkonnamõju leevendamise ja/või vältimise või positiivse (soodsa) mõju suurendamise meetmeid.

KSH aruande koostamise käigus hinnatakse mõjuala ulatust, mõjuallikaid, eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju (sh võimalikku kaasnevat mõju pinna- ja põhjaveele; mõju inimese heaolule, tervisele ja varale ning sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, sh varjutuse mõju, müra mõju. Täpsem hinnang seoses mõjuga inimese tervisele ja heaolule on planeeritud anda KSH aruande koosseisus.

Dokumendis on välja toodud järgmine:

- *Tuulikute käitamisaegse müra hindamisel saab lähtuda atmosfääriõhu kaitse seadusest ja keskkonnaministri määrusest 16.12.2016 nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Kuna tuulikud töötavad ööpäevaringselt ning tuulikute müra võib pidada iseloomult häirivamaks kui mõnda muud tööstusmüra liiki, siis on soovitatav tuuleparkide planeeringutes võtta eesmärgiks öise sihtväärtuse (40 dBA elamualadel) tagamine;*
- *Eestis on madalsageduslik müra normeeritud eluruumides sotsiaalministri 4.03.2002 määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“*
Käesolevas töös asub kavandatava tegevuse ala lähemal kui 1000 m lähimatest elamutest. Seega arvestades eeltoodut, tuleb müra leviku modelleerimisel modelleerida ka madalsagedusliku müra levikut.
- *Hinnatakse varjutuse ulatust ja kestvust spetsiaaltarkvara WindPRO abil.*
- *Tuuleturbiinide töötamisega kaasneb teatud määral vibratsiooni teke labades, rootoris, mis kandub sealt edasi tuuliku torni. Vibratsiooni teke on tehnoloogiliste lahendustega viidud miinimumini.*
Kavandatava tegevuse korral ei ole ehitusperioodil ega ka tuulepargi võimalikul kasutusajal ette näha vibratsiooni, õhukvaliteedi, valguse, soojuse, kiirguse ja lõhna valdkondade puhul tegureid, mis võiksid kaasa tuua olulist või leevendamist vajavaid negatiivseid mõjusid. Seega vastavaid valdkondi KSH aruandes detailsemalt ei käsitleta

Amet on läbi vaadanud Tuuleala 6 DP lähteseisukohad ja KSH programmi ning märgib järgmist:

- *Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on andnud suunise, mille kohaselt müra leevendavaid meetmeid tuleks rakendada juhul, kui tuuleturbiinide müra ületab 45 dB Lden (ööpäeva 24 h keskmine). Eeldusel, et tuulikupark töötab kuni 24 tundi ööpäevas, soovitab amet uute tuuleparkide arendamisel võtta aluseks kõige rangemad ehk müra sihtväärtused, mis ei ületaks elamualadel päeval 50 dBA ja öösel 40 dBA. Kirjeldatud lähemist toetab ameti senine praktika seoses inimeste poolt esitatud kaebustega. Võimalike mürahäiringute vältimiseks on otstarbekas tuulegeneraatorite puhul aluseks võtta kõige rangemad nõuded ehk müra sihtväärtused.*

- Lisaks tuulikute poolt tekitavale mürale, tuleb arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaamade trafosid ja muid lisaseadmeid, mis annavad oma panuse tekkivale müratasemele. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga.
- Mürahinnangu koostamisel on soovitatav määrata vähemalt neli kohta, kus teostada tuulikute käivitumisjärgselt kontrollmõõtmisi, et võrrelda müra modelleerimise tulemusi tegeliku müratasemega maksimaalse võimsusega töötamise ajal.
- Soovitame KSH raames hinnata ka tuulikute käitamisega kaasnevat infraheli ja arvestada sotsiaalministri 06.05.2002 määrusega nr 75 „Ultra- ja infraheli helirõhutasemete piirväärtused ning ultra- ja infraheli helirõhutasemete mõõtmine“.
- Vibratsiooni tekke ja leviku hindamisel arvestada sotsiaalministri 17.05.2002 määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“.
- Soovitame planeeringu menetlusprotsessis teha aktiivset koostööd kohalike elanikega, et saavutada ümbruskonna elanikele sobiv tervist ja heaolu toetav planeeringulahendus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marje Muusikus
osakonnajuhataja
Ida regionaalosakond

Marju Töldsepp
58516457 marju.toldsepp@terviseamet.ee